

May 2019

(i) Printed Pages : 4 Roll No.

(ii) Questions : 9 Sub. Code :

8	3	5	9
---	---	---	---

Exam. Code :

1	1	2	6
---	---	---	---

M.Ed. (Gen) 4th Semester
1059

CURRICULUM STUDIES-IV (In all Mediums)
Paper-V, VI & VII-E06-CRS-IV

Time Allowed : Three Hours] [Maximum Marks : 70

Note :— Attempt **five** questions in all, selecting at least **one** question from each Unit and Question No. 9 in unit-V which is compulsory.

UNIT—I

1. Explain the concept of curriculum and curriculum development. Discuss epistemological and psychological foundations of curriculum development. 5+9
2. Discuss various factors affecting curriculum change. 14

UNIT-II

3. Discuss nature, scope and principles of curriculum development. 2+2+10
4. Discuss Taba's model of Curriculum Development. 14

UNIT—III

5. Differentiate between subject-centred and activity-centred curriculum. 14
6. Define Curriculum Design. Describe eclectic model of curriculum design in detail. 2+12

UNIT—IV

7. Discuss system analysis model of curriculum engineering in detail. 14
8. Critically analyse the present secondary school curriculum prescribed by CBSE, New Delhi. 14
9. Write short notes on the following :
(a) Role of teacher as curriculum maker.
(b) Need of curriculum design.
(c) Social factors in curriculum development.
(d) Experience centred curriculum. 3.5×4=14

(हिन्दी माध्यम)

नोट :— कुल पाँच प्रश्न करें। प्रत्येक यूनिट में से कम से कम एक-एक प्रश्न का चयन करें। प्रश्न संख्या 9 (यूनिट-V) अनिवार्य है।

यूनिट—I

1. पाठ्यक्रम और पाठ्यक्रम विकास की अवधारणा की व्याख्या करें। पाठ्यक्रम विकास की आन्तराष्ट्रीय और मनोवैज्ञानिक नींव पर चर्चा करें। 5+9
2. पाठ्यक्रम परिवर्तन को प्रभावित करने वाले विभिन्न कारकों पर चर्चा करें। 14

यूनिट—II

3. पाठ्यक्रम विकास की प्रकृति, विषयक्षेत्र और सिद्धांतों पर चर्चा करें। 2+2+10
4. पाठ्यक्रम विकास के लिए टाबा के मॉडल पर चर्चा करें। 14

यूनिट—III

5. विषय-केंद्रित और गतिविधि-केंद्रित पाठ्यक्रम डिजाइन के बीच अंतर करें। 14
6. पाठ्यक्रम डिजाइन को परिभाषित करें। पाठ्यक्रम डिजाइन के उदार मॉडल का विस्तारपूर्वक वर्णन करें। 2+12
7. पाठ्यक्रम इंजीनियरिंग के प्रणाली विश्लेषण मॉडल पर विस्तार से चर्चा करें। 14
8. सी.बी.एस.ई., नई दिल्ली द्वारा निर्धारित वर्तमान माध्यमिक विद्यालय पाठ्यक्रम का आलोचनात्मक विश्लेषण करें। 14
9. निम्नलिखित पर संक्षिप्त नोट लिखें -
(क) पाठ्यक्रम निर्माता के रूप शिक्षक की भूमिका।
(ख) पाठ्यक्रम डिजाइन की आवश्यकता।
(ग) पाठ्यक्रम विकास में सामाजिक कारक।
(घ) अनुभव केंद्रित पाठ्यक्रम। 3.5×4=14

(पंजाबी अन्वय)

ਨੋਟ :— ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 9 ਯੂਨਿਟ V ਜੋ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਸਹਿਤ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-I

1. ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਅਤੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਭਿਆਨਸ਼ਾਸਤਰੀ ਅਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਬੁਨਿਆਦ ਉੱਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 5+9
2. ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 14

ਯੂਨਿਟ-II

3. ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ, ਵਿਸ਼ੇ-ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
2+2+10
4. ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਟਾਬਾ ਦੇ ਮਾਡਲ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 14

ਯੂਨਿਟ-III

5. ਵਿਸ਼ੇ-ਕੇਂਦਰਿਤ ਅਤੇ ਗਤੀਵਿਧੀ-ਕੇਂਦਰਿਤ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ। 14
6. ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਦੇ ਉਦਾਹ ਮਾਡਲ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 2+12

ਯੂਨਿਟ-IV

7. ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੇ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਮਾਡਲ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 14
8. ਸੀ.ਬੀ.ਐਸ.ਈ. ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮੌਜੂਦਾ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ। 14

ਯੂਨਿਟ-V

9. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਤੇ ਸੰਖਿਪਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
- (ੳ) ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਨਿਰਮਾਤਾ ਵਜੋਂ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ
- (ਅ) ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਦੀ ਲੋੜ
- (ੲ) ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਕ
- (ਸ) ਅਨੁਭਵ ਕੇਂਦਰਤ ਪਾਠਕ੍ਰਮ। 3.5×4=14